

Ե Ր Կ Շ Ա Բ Ա Թ Ա Թ Ե Ր Թ

ՀՀ Դաշնակցության Արցախի Կենտրոնական Կոմիտեի պաշտոնաթերթ

Մենք համացանցում

www.aparaj.am

Արցախում ազդարարվեց ՀՀԴ Հայ դատի Արցախի գրասենյակի բացումը

Սույն թվականի սեպտեմբերի 2-ին ՀՀԴ Արցախի «Նիկոլ Դուման» կենտրոնում բացվեց ՀՀԴ Հայ դատի Արցախի գրասենյակը: Այդ առիթով ՀՀԴ Հայ դատի Կենտրոնական գրասենյակի կազմակերպմամբ՝ Ստեփանակերտում անցկացվեց ՀՀԴ Հայ դատի Արցախի գրասենյակի բացման պաշտոնական ընդունելություն, ինչի ընթացքում ներկայացվեցին Ղարաբաղյան հիմնախնդրի ներկա հանգրվանում Հայ դատի համաշխարհային ցանցի քաղաքական առաջնահերթություններն ու Հայ դատի Արցախի գրասենյակի գործունեության հիմնական ուղղությունները:

Պաշտոնական ընդունելությանը մասնակցում էին Արցախի Հանրապետության պաշտոնաթող նախագահներ Արկարի Ղուկասյանն ու Բակո Սահակյանը, արտգործնախարար Դավիթ Բաբայանը, Արցախի խորհրդարանի բոլոր խմբակցությունների եւ ՀՀ խորհրդարանի «Հայաստան» եւ «Պատիվ ունեմ» խմբակցությունների ներկայացուցիչներ, պաշտոնատար այլ անձինք:

ՀՀԴ Հայ դատի Արցախի գրասենյակը կղեկավարի ԱՀ արտաքին գործերի նախկին նախարար Գեորգի Պետրոսյանը:

Բացման խոսքում ՀՀԴ Բյուրոյի Հայ դատի Կենտրոնական գրասենյակի հատուկ ծրագրերի պատասխանատու Գեորգ Ղուկասյանը նշեց, որ ՀՀԴ Հայ դատի Կենտրոնական խորհուրդը, համախորհուրդ ՀՀԴ Արցախի Կենտրոնական կոմիտեի հետ, որոշեց Արցախում Հայ դատի գրասենյակի բացման միջոցառումն անցկացնել հենց այս պատմական օրը՝ մի կողմից արժեւորելու անկախ պետականության 30-ամյա ընթացքն ու անկախության գործընթացի անշրջելիությունը, իսկ մյուս կողմից վերահաստատելու այն, որ Արցախի ժողովրդի իրավունքների պաշտպանությունը, Արցախի Հանրապետության միջազգային ճանաչումը, պատերազմի հետեւանքների վերացումն ու Արցախի վերականգնումը շարունակում են մնալ ՀՀԴ Հայ դատի համաշխարհային ցանցի գործունեության առանցքային խնդիրներն ու քաղաքական առաջնահերթությունները:

Պաշտոնական ընդունելությանը ողջունյի խոսք էր հղել ՀՀԴ Բյուրոյի ներկայացուցիչ, Հայ դատի Կենտրոնական խորհրդի նախագահ Հակոբ Տեր-Խաչատուրյանը՝ նկատելով որ 2020թ. աշնանը Արցախի եւ Թուրքիայի սանձազերծած 44-օրյա պատերազմի արհավիրքն ու արդյունքը անշուշտ խոցեցին մեր ազգային արժանապատվությունը, բայց Դաշնակցության համար Արցախյան այս վերջին պատուհասը լոկ ժամանակավոր նահանջ է:

Իր խոսքում ՀՀԴ Արցախի Կենտրոնական կոմիտեի ներկայացուցիչ Արթուր Մոսիյանը բարի երթ է մաղթել ՀՀԴ Հայ դատի Արցախի գրասենյակին՝ հույս հայտնելով, որ այն կկարողանա հասարակության կարող, առողջ ուժերը համախմբելով լուծում տալ համազգային հիմնական մարտահրավերներին:

Արթուր Մոսիյանի խոսքով՝ այսօր առկա են բազում մարտահրավերներ եւ խնդիրներ, բայց ամենաառաջնայինը անվտանգությունն է, Արցախի Հանրապետության կարգավիճակի հարցը եւ ստեղծված ծանր բարոյա-հոգեբանական վիճակի հաղթահարումը:

«ՀՀԴ-ն իր աշխարհասփյուռ կառույցով, ՀՀԴ Հայ դատի գրասենյակներն ախտորոշել են հիմնական մարտահրավերները եւ պատրաստ են բոլոր կարողություններն ի սպաս դնել հայրենիքի փրկության եւ այս մարտահրավերները քայլ առ քայլ լուծելու ուղղությամբ», - նշել է ՀՀԴ Արցախի ԿԿ ներկայացուցիչը:

Ողջունելով գրասենյակի բացումը Ստեփանակերտում՝ Արցախի ԱԳ նախարարը բարձր է գնահատել Հայ դատի երկարամյա գործունեությունը՝ ուղղված Արցախի Հանրապետության շահերի պաշտպանությանը, Հայոց ցեղասպանության ճանաչմանը եւ համահայկական նշանակության տարբեր հարցերի լուծմանը: «Հայ դատը մեր ազգային ամենակայացած կառույցներից մեկն է, եւ իր ստեղծման առաջին օրվանից ակտիվորեն մասնակցում է մեր պետականաշինության գործին, ազգային ինքնության պահպանմանը, մեր եռամիասնության ամրապնդմանը: Անհնարին է պատկերացնել Արցախի միջազգային ճանաչման գործընթացը, Արցախի շահերի պաշտպանությունը, Արցախի գործընթացը՝ առանց ՀՀԴ-ի եւ Հայ դատի անմիջական մասնակցության», - նշել է Դ. Բա-

բայանը: Նա առանձնահատուկ անդրադարձ է կատարել արտաքին քաղաքականության եւ աշխարհաքաղաքական ներկայիս զարգացումներին՝ այդ համատեքստում կարելու էր Արցախի աշխարհաքաղաքական տարբերակչության պահպանումն ու միջազգային ճանաչման գործընթացը:

Հայ դատի Կենտրոնական գրասենյակի պատասխանատու, ՀՀԴ Բյուրոյի անդամ Կիրո Մանույանը խոսել է փոփոխվող քաղաքական իրավիճակի եւ, ըստ այդմ, Հայ դատի գրասենյակների ծավալած գործունեության մասին:

Անդրադառնալով Արցախյան հիմնախնդրին՝ Կիրո Մանույանը նշել է, որ ՀՀԴ Հայ դատի հանձնախմբերի եւ գրասենյակների Արցախի հարցով աշխատանքներն ունեն չորս ուղղություն: «Առաջինը՝ Արցախի մարդասիրական օժանդակությանը միջազգային մասնակցությունն ապահովելն է: Երկրորդը՝ Արցախի Հանրապետության դեմ արդրեքանաթուրքական ագրեսիայի ճանաչումն է: Խոսքը միայն դատական գործերի, քաղաքական հայտարարությունների մասին չէ, այլ՝ որ քաղաքական ուժերը իրենք ընկալեն, որ կատարվածը ագրեսիա էր: Երրորդը՝ Արցախի Հանրապետության տարածքային ամբողջականության վերականգնման հարցն է, ինչպես նախատեսված է Արցախի Սահմանադրությամբ: Եվ վերջին ուղղությունը՝ Արցախի կարգավիճակի ճշտումն է կամ միջազգային ճանաչումը՝ հիմնված Արցախի ժողովրդի ինքնորոշման իրավունքի եւ այդ իրավունքի կիրառման փաստի վրա: Արցախի ժողովուրդն իր կամքն արտահայտել է մի քանի անգամ՝ սկսած 1991թ. դեկտեմբերի հանրաքվեից մինչեւ Սահմանադրության ընդունումը: Այս հիմնական ուղղությամբ է, որ ավելի քան 30 երկրների մեր կառույցներն աշխատում են», - նշել է Կիրո Մանույանը:

Միջոցառման ընթացքում Արցախի ժողովրդի շնորհավորանքի եւ քաջալերանքի ուղերձներ են հղել Արցախի միջազգային բարեկամների «Pro Artsakh» ցանցի անդամ՝ օտարերկրյա մի շարք բարձրաստիճան պաշտոնյաներ աշխարհի տասը երկրներից:

Դաշնակցության համար Արցախյան այս վերջին պատուհասը լոկ ժամանակավոր նահանջ է

ՀՀԴ Բյուրոյի ներկայացուցիչ Հակոբ Տեր-Խաչատուրյանի խոսքը Արցախում ՀՀԴ Հայ դատի գրասենյակի բացման առիթով.

«Յարգարժան հիւրեր, ընկերներ, Արցախի սիրելի հայրենակիցներ, Նախ կը շնորհավորեմ բոլորիդ Արցախի անկախության երեսնամեակին առթիւ:

1988-1994-ի ազատամարտով հայ ժողովուրդը կարողացավ միացնել ջանքերով եւ արեան ու քրտինքի գնով կերտել Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունը:

ը, որ կը հանդիսանայ ամբողջական Հայաստանի մեր տեսլականին առաջին հանգրվանը:

2020-ի աշնան Ազրպեյճանի եւ Թուրքիոյ սանձազերծած 44-օրեայ պատերազմի արհաւիրքը եւ արդիւնքը անշուշտ որ խոցեցին մեր ազգային արժանապատուութիւնը, բայց Դաշնակցութեան համար Արցախյան այս վերջին պատուհասը լոկ ժամանակավոր նահանջ է. Արցախահայութիւնը, ինչպէս նաեւ հայ ժողովուրդը առհասարակ, իր մէջ ունի բաւարար ներուժ՝ ձգտելու, որ ոտքի կանգնի Արցախը, ապրի անկախ ու հայատրոփ ոգիով եւ յարատեւօրէն զարգանալ մինչեւ անոր վերամիաւորումը Մայր Հայաստանի հետ:

Կը գիտակցինք, որ մեր սորագոյն պատմութեան ճակատագրական եւ բախտորոշ շրջափուլի մէջ ենք այսօր: Կ'անդրադառնանք, որ յաւելեալ ճիգ ու ջանք են հարկաւոր դիմագրաւելու համար մեր առջեւ ցցուող բոլոր մարտահրաւերները: Բայց մեր կամքն անսկուն է, ու մենք պատրաստ ենք ներդնելու մեր ամբողջ կարողականութիւնը եւ բազմապատկելու մեր աշխատանքները՝ ի սպաս Արցախի դատին:

Եւ որպէս 2021-ի կարեւոր սոր քայլ, այսօր կը յայտարարենք Հ.Հ.Դ. Հայ Դատի Արցախի գրասենյակին հաստատումը, որպէսզի անգամ մը եւս շեշտենք մեր տեսլական յանձնառութիւնը Արցախի Հանրապետութեան միջազգային ճանաչման եւ Արցախի բնակ-չութեան յետ-պատերազմեան կարիքներուն աջակցելու գծով, միաժամանակ՝ պատգամ կը փոխանցենք միջազգային հանրութեան եւ Ազրպեյճանին ու իր դաշնակիցներուն, որ հակառակ 44-օրեայ պատերազմի հետեւանքներուն, մենք պատրաստ ենք սատարելու Արցախի զարգացման եւ ամրապնդելու Հայաստան-Արցախ-Սփիւռք եռամիասնութիւնը:

Մեր գրասենյակի առաքելութեան մաս պիտի կազմեն՝ Արցախի հարցով աշխատանքները խթանելու համար նիւթերու եւ տեղեկութիւններու փոխանցումը, Արցախի համապատասխան մարմիններուն եւ կառույցներուն հետ առօրեայ յարաբերութիւնը, Արցախ այցելութիւններու սատարումը, Հայ Դատի Կեդրոնական գրասենյակի աջակցութեամբ խորհրդատուութիւններու կազմակերպումը, Արցախի Բարեկամներու ցանցի ընդլայնումը եւ, առհասարակ, Հայ Դատի աշխատանքներու քարոզչութիւնը Արցախահայութեան մօտ: Այսպիսով, Հայ Դատի Արցախի գրասենյակը կու գայ միանալու ՀՀԴ Բյուրոյի անմիջական վերահսկողութեան տակ գործող մեր կեդրոնական գրասենյակներու ցանցին:

Շնորհակալութիւն Արցախի գրասենյակի բացման այս հանդիսութեան ձեր մասնակցութեան համար: Վստահ ենք, որ բոլորդ ալ քաջալեր պիտի հանդիսանաք անոր բազմակողմանի գործունեութեան:

Կեցցե՛ հայ ժողովուրդը եւ կեցցե՛ անոր անբաժան մասնիկ հանդիսացող Արցախի արի ու վեհանձն հայութիւնը:

Տաթևիկ ԱՐԱՉԱՆՅԱՆ

«Ոսկե արծիվ» շքանշանակիր Նարեկ Հովհաննիսյան

Արցախյան 44-օրյա պատերազմը նահանգների ու տարածքային կորուստների հետ մեկտեղ ունի նաև հե-

2010թ., երբ երկուսն էլ Մատադիսում ծառայում էին: «Նարեկն անհանգիստ երիտասարդ է. մի տեղ չստեղծ կրա համար չէ, հանգիստ կյանքը կրա համար չէ: Միշտ արկածներ փնտրող մարդ է եղել՝ տղաների հետ հարցեր պարզել, դիրքերում առիթ-անառիթ հակառակորդին ճնշել, որսի սիրահար, արագության սիրահար: Անհանգիստ բնավորությամբ երիտասարդ է, ով կյանքում միշտ արկածներ էր փնտրում՝ լավ իմաստով», - նշում է մարտական ընկերը:

Նախահարձակ գործողությունների կողմակից էր

Լսելով, որ Եղնիկներից 50 հոգի են ուղարկել Քարին տակ, թովմասն ու Նարեկը վրոզվում են՝ ինչու իրենց չեն ուղարկել հարագատ վայրերը պաշտպանելու: «Եղնիկների» զորամասի հրամանատար Կարեն Ջալալյանից (Քյոխ) թույլտվություն են ստանում մեկնելու, նրանց միանում է նաև Արայիկը: «Քյոխը Նարեկին ու թովմասին հանձնարարել էր տեղ հասնելուն պես ստանձնել հրամանատարությունը: Ճանապարհին Նարեկն ասում էր, որ այնտեղ հրետանին, անօդաչուները, շատ են խփում, միակ տարբերակը հարձակվելն է: Հրետանու կրակի տակ չընկնելու համար պետք է անընդհատ հետապնդել թշնամուն: Թովմասն ասում է՝ դու խնայել երկուսս էլ հավասար ենք, լավ կռվում ենք, բայց որպես սպա դու ինձնից խելոք ես, մարտավարությունից լավ ես հասկանում: Նա առաջարկում է, որ պեսգի հրամանատարությունը ստանձնի Նարեկը», - պատմում է եղբայրը: Հետագայում Նարեկի բոլոր կան-

նով շարունակում էր մասնակցել մարտական գործողությանը: «Դեռևս Եղնիկներում, երբ գանգել էր փոքր եղբորը՝ Մովսեսին ու վերջինս հայտնել է, որ գյուղը գրավել են, Նարեկի արծազանքը հետեւյալն էր՝ «բա դու ինչո՞ւ ես կենդանի մնացել, եթե գյուղը գրավել են»:

Նարեկի նման հրամանատարների պակաս կար

Վերջին անգամ Արայիկը եղբորը Շուշիի մոտ է տեսել, երբ նրա հանձնարարականով տաք հագուստ ու անկողնային պարագաներ էր տանում Հրազդանում գտնվող ընտանիքին: Մինչ այդ պահը Նարեկի մոտ ընկճվածություն կամ պարտվողական տրամադրություն չի նկատվել: Արդեն նոյեմբերի 5-ին հետը խոսելիս Նարեկն ասում է, որ վիճակը լավ չէ, հանձնարարում հոսպիտալից կռվի ունակ իրենց զինվորներին բերել, բայց հետո պատվիրում սպասել: «Նոյեմբերի 7-ին գանգում է, կեսօրին ասում է՝ երկու շտապ օգնության մեքենա պատրաստեք, դուք էլ պատրաստ կացեք, տանկի մոտ սպասեք: Ասում է՝ վիրավորները, զոհերը շատ են, ռազմամթերքը վերջացել է լրիվ: Որոշել էին կազմակերպված նահանջել, Նարեկը առջևից էր գնում, որ ճանապարհը բացի: Բայց ինքը Շուշիի մատույցներից դուրս չի գալիս: Վերջին խոսակցության ժամանակ ասում էր տեխնիկա ուղարկեք, որն այդպես էլ չի ուղարկվում», - նշում է Արայիկը: Հետո գանգերին չի պատասխանում ու Արայիկը զգում է, որ եղբայրն արդեն չկա:

Ռազմական գործի ձեռավորումը

Նարեկ Հովհաննիսյանը երկվորյակ եղբոր՝ Արայիկի հետ, ծնվել է 1992 թվականի սեպտեմբերի 30-ին Հրազդան քաղաքում: Պատերազմական գործողությունների պատճառով է մայրը ժամանակավորապես Հրազդան տեղափոխվել, որտեղ էլ լույս աշխարհ են եկել զույգ որդիները: Հայրը Ասկերանի շրջանի Մոշիմ-հատ գյուղից էր, մայրը՝ Ավետարանոցից, որտեղ անցել է Նարեկի, Արայիկի և կրտսեր եղբոր՝ Մովսեսի մանկությունը:

Այնուհետև ընտանիքը տեղափոխվել է Ստեփանակերտ: Դպրոցն ավարտելուց հետո «ճոխտակները» (երկվորյակներ) ընդունվել են Ստեփանակերտի գյուղատնտեսական քոլեջ՝ Փոխադրումների կազմակերպում և կառավարում տրանսպորտում մասնագիտացմամբ: Եղբայրները սպորտով էին նաև զբաղվում: Նախքան բանակ գորակոչվելը եւ ծառայության տարիներին ծանրամարտ մարզածելում մի շարք պատվավոր հորիզոնականներ են զբաղեցրել:

Մակայն բանակը լրիվությամբ փոխել է Նարեկի նախասիրությունները: 2010 թվականին նա մեկնել է ծառայության: Մատադիսում անցկացրած պարտադիր զինվորական ծառայության ավարտից հետո պայմանագրային հիմունքներով է շարունակել ծառայությունը՝ արդեն Թալիշում: Ապրիլյան պատերազմից հետո ստացել է սպայի կոչում՝ նշանակվելով հետախուզական դասակի հրամանատար:

2020թ. տեղափոխվել է «Եղնիկներ պաշտպանական շրջան» որպես հետախուզական դասակի հրամանատար:

խառնածներն իրականանում են: Զանի դեռ թշնամուն մոտ էին, իրենց ուղղությամբ հրետանի չի աշխատում:

Հասնելով Քարին տակ, խումբը տեսնում է, որ ոչ մեկը մյուսի տեղը չգիտի: Նարեկը իսկույն հավաքում է հատուկ նշանակության ջոկատների, կամավորների, աշխարհագրորայինների հրամանատարներին և սկսում համակարգել գործողությունները: Նա նախահարձակ գործողությունների կողմակից էր: Տեղ հասնելով և ուսումնասիրելով իրավիճակը, առաջարկում է այդպիսի գործողություններով ճնշել թշնամուն, բայց բարձրագույն հրամանատարության կողմից այս առաջարկները կամ հավանության չեն արժանանում, կամ էլ մի քանի ժամ անց արդեն ժամանակավորեպ են դառնում:

Կռվում իմ ճանաչած Նարեկը չէր, լրիվ ուրիշ մարդ էր

Մարտի դաշտը Նարեկի տարերքն էր, իսկ բանակում նա լրիվությամբ փոխվել էր: «29 տարեկան էինք, 30 տարի իրար հետ ենք ապրել: Ես ինձ Ֆիզիկապես ավելի ուժեղ էի համարում Նարեկից: Բանակից հետո նա սպորտը թողել է: Ես միշտ ասում էի՝ քեզանից ավելի երկար կվագնեմ, ավելի շատ ձգում կանեմ, ավտոմատով ինձնից լավ չես կրակում: Ասում էի՝ քեզանից ամեն ինչով առավել եմ: Կռվող սկսվելուց հետո հասկացել եմ, որ՝ ոչ, ինքը խելոք է, համարձակ է. նույնիսկ վազքով չէի կարողանում հետեւից հասնել, ոնց որ ուրիշ մարդ լինէր: Կռվում իմ ճանաչած Նարեկը չէր, լրիվ ուրիշ մարդ էր», - ասում է Արայիկը:

Նարեկը մարտի դաշտում վճռական էր, անդրդվելի ու անվախ: Մարտի ընթացքում չէր թողնում մոտենալ ծանր վիրավորին, զոհին, ասում էր՝ առաջ շարժվեք: Նույնիսկ մտերիմ ընկերոջը՝ Բոցինյանին, ծանր վիրավորվելուց հետո, չի թողնում մոտենալ: Միայն գործողության ավարտից ու հետ դառնալուց հետո են իրենց հետ տանում: «Նրա համար կապ չունե՞ր» եղբայրն էս, ընկերը կամ զինվորը. եթե ծանր վիրավորվել էս, փրկություն չկա, վերջ, քո պատճառով մարդ չի զբաղեցնում», - պատմում է Արայիկը, ով նույնպես վիրավորվելուց հետո Նարեկի հրամա-

նար պատմում է: «Խառը կրակոցների ժամանակ չհասկացանք՝ որ կողմից, ոնց, իմ դիմաց էր նստած, զոհվեց ու ընկավ դեպի ձորը»: Բայց մոտակայքում գտնվող չորս զինվորները չգիտեին, որ զոհվել է ու նրա հետեւից ձորը վազեցին:

Արայիկի կարծիքով՝ այս պատերազմում իսկական հրամանատարների պակաս կար: «Չինվորը ամեն տեղ էլ զինվոր է, կամավորն էլ նույնպես: Վախկոտ հրամանատարի զինվորներն էլ վախկոտ են դառնում, իսկ առյուծ հրամանատարը բոլորին իր նման առյուծ է դարձնում»: Նրա կարծիքով՝ կռվից փախած, վախկոտ սպան չպետք է լինի հրամայողի դերում: Պետք է բարձրագույն պաշտոններում տեղ տալ միայն հրամանավորներին: Միայն այդ դեպքում հնարավոր կլինի վիճակը փոխել ու հաղթանակի կերտման մասին մտածել:

Նարեկը զոհվել է Նոյեմբերի 7-ին, իսկ դիակը Նոյեմբերի 15-ին են դուրս բերել: Նա մոտը փաստաթուղթ էր պահում, «Nokia» հեռախոսը, կնոջ ևսականը եւ իր զինվորների ձեռագիր ցուցակը մոտն էին, բայց սմարթֆոնն հեռախոսը չկար: Այդ հեռախոսի ձայնագրությունը միշտ միացրած էր, նույնիսկ մարտերի ժամանակ եւ Նարեկն ասում էր, որ կռվից հետո շատ մարդու ներք է գցելու: Տանը պահվող հեռախոսի փաստաթղթերի միջոցով պարզել են, որ Նոյեմբերի 15-ին երեկոյան հեռախոսը Ստեփանակերտում միացրել են ու անջատել: Ի՞նչ տեղեկություն կար հեռախոսի մեջ, ո՞ւմ մոտ է այն, դեռևս պարզ չէ:

Պարտավորեցնող գոյություն

Նոյեմբերի 7-ի առավոտյան Նարեկը եւ ընկերները գանգել են հարագատներին, վերջին անգամ խոսել նրանց հետ, բայց բոլորի ձայնն էլ տարօրինակ էր:

«Վերջին անգամ խոսել եմ ամսի 6-ին, ինքն արդեն գիտեր, որ դիրքը չի թողնելու: Իմ հիշողության մեջ տպավորված է, որ Նոյեմբերի 7-ի առավոտը իր հետ խոսել եմ, այսինքն՝ փորձել է խոսել: Չանգել է, բայց կապերի պատճառով չենք կարողացել խոսել: Բայց 6-ին մենք երկար խոսել ենք, կես ժամից շատ, ինքն ասել է, որ չի գալու: Չնայած խոսք է տվել, որ գալու է, ձայնից էլ, իր խոսելուց էլ հասկացալ եմ, որ սա արդեն վերջին խոսակցությունն է», - նշում է Նարեկի կինը՝ Կարինե Հովհաննիսյանը:

Կարինեի համար շատ դժվար էր պատերազմից հետո Արցախ վերադառնալու որոշումը կայացնել, մտածում էր՝ արդյո՞ք այստեղ իրենց զավակների՝ Արայիկի ու Սառայի անվտանգությունն ապահովված է: «Բայց այստեղ ապրելը պարտավորեցնող է: Ես ուզում եմ բալիկներս իմանան, որ սա իրենց հողն է ու իրենց հայրը պաշտպանել է, մինչև վերջ կանգնել ու պաշտպանել է այն: Թե կուզ ասել են՝ նահանջիր, այդ տարածքն արդեն մերը չի, ինքը մինչև վերջ կանգնել է ու պաշտպանել իր հողը: Ես ուզում եմ, որ դա իմ բալիկներն իմանան ու միշտ հպարտանան, ինչպես որ ես եմ հպարտանում», - ասում է նա:

2021 թվականի ապրիլի 5-ին Հայրենիքի պաշտպանության ու անվտանգության ապահովման գործում Արցախի Հանրապետությանը մատուցած բացառիկ ծառայությունների, ցուցաբերած քաջության ու անձնական արիության համար Արցախի Հանրապետության պաշտպանության բանակի N գորամասի 3-րդ հրաձգային դասակի հրամանատար, ավագ լեյտենանտ Նարեկ Հովհաննիսյանին եւ N գորամասի դիպլոմատների դասակի հրամանատար, ավագ լեյտենանտ Ռովմաս Թովմասյանին հետմահու շնորհվել է «Արցախի հերոս» բարձրագույն կոչում՝ «Ոսկե արծիվ» շքանշանով:

Կոտրված սրտով, սակայն ձեզ նման տոկուն կամքով կրկին ձեզ հետ եմ

Առաջին անգամ Չաքար Բեշիշյանը Արցախ էր ժամանել 1988-ին, Երեւանից՝ մի խումբ ուսանողների հետ համերգներ տալու, եւ առաջին հայացքից սիրահարվել էր Արցախին: Այդ օրից ի վեր նա տարվա 10 ամիսը Լիբանանում է, իսկ մյուս 2 ամիսը՝ Շուշիում, այժմ՝ Ստեփանակերտում: Հորից ժառանգաբար փոխանցված սերն առ երաժշտություն նրան ստիպում է ե՛լ Լիբանանում, ե՛լ Արցախում գրադվել նույն գործով:

Չաքար Բեշիշյանը, հավատարիմ մնալով ՀՀ-ի «Դեպի երկիր» կոչին, 29 տարի առաջ եկավ Շուշի, որտեղ եւ հիմնեց «Վարանդա» երգչախումբը:

«Ապառաժ»-ը գրուցել է Չաքար Բեշիշյանի հետ՝ պատերազմից հետո նրա ապրումների եւ Արցախում նրա ծրագրերի մասին:

- Ի՞նչն է ձեզ ամեն անգամ Արցախ բերում:

- Իմ հայկական պատկանելությունն ու հայեցի դաստիարակությունը:

- Դուք ամեն տարի լինում էիք Արցախում: Ինչպիսի՞ր զգացողություններ ունեիք այս անգամ՝ պատերազմից հետո Արցախ մուտք գործելիս:

- 29 տարի անընդհատ գալով Արցախ՝ այս անգամ ինձ համար սուկալի ծանր էր գալ Արցախ, անցնել Շուշիի տակով եւ չմտնել Շուշի, անցնել այն ճանապարհով, որտեղ մենք բազմաթիվ նահատակներ ենք ունեցել: Սակայն գալով Արցախ, շփվելով արցախցի մեր հայրենակիցների հետ՝ հոգեփոխվեցի, խաղաղվեցի, հավատով լցվեցի վաղվա օրվա հանդեպ ու սկսեցի աշխատանքները երգչախմբի հետ:

- Ինչպե՞ս ստեղծվեց «Վարանդա» երգչախումբը:

- «Վարանդա» երգչախումբը ստեղծել եմ Շուշիի ազատագրած տարում: Այդ ժամանակ ստեղծեցիք «Արամ Մանուկյան» վարժարանը, որի հիմնադիրներից եմ: Այդտեղ ունեինք մշակութային խմբեր, որոնցից մեկն էլ «Վարանդա» երգչախումբն էր: Այդ օրից ի վեր՝ ամեն տարի ես 2 ամիս նվիրում եմ երգչախմբին՝ պատրաստելով նոր համերգներ՝ նոր երգացանկով: Այս 29 տարիների ընթացքում ստեղծվել են 164 երգեր երգչախմբի

համար: Երգչախումբը համարվում է Բեյրութի համազգային իմ «Այգ» երիտասարդական եւ «Կարկաչ» մանկապատանեկան երգչախմբերի քույր երգչախումբը, որոնց հետ միացյալ համերգներ ենք ունեցել Լիբանանում, Երեւանում եւ Գյումրիում:

- Այժմ ի՞նչ վիճակում է «Վարանդա» երգչախումբը:

- «Վարանդա» երգչախմբից 30 հոգի են այստեղ, մնացածները, դժբախտաբար, Արցախում չեն: Մոտ 50 հոգի տակավին Երեւան, Գորիս, Էջմիածին եւ Գյումրի քաղաքներում են հաստատված: Սակայն նրանք, ովքեր այստեղ էին, այդ հիմքի վրա հավաքեցին Ստեփանակերտի տարբեր երաժշտական կամ արվեստի եւ հանրակրթական դպրոցից աշակերտներ՝ տրված հայտարարությունից հետո: Շուրջ 90 հոգանոց երգչախմբով մենք կազմակերպեցինք մեր համերգը:

- Ինչպիսի՞ր ծրագրեր կյանքի կոչեցիք Արցախում:

- Այս տարի, երբ մենք կորցրինք Շուշին, Արցախում իմ ծառայողական ձեռագրի փոխվեց: Օգոստոսի 25-ին Ստեփանակերտի մշակույթի պալատում կայացավ «Ղուղանց հիշատակի, երախտիքի ու վերապրումի» խորագրով համերգային ծրագիրը: Համերգին ելույթ ունեցավ Շուշիի «Վարանդա» երգչախմբի երիտասարդական կազմը, ես՝ դաշնակահար Նադեժդա Սարգսյանի նվագակցությամբ:

Թեեւ կոտրված սրտով, սակայն ձեզ նման տոկուն կամքով կրկին ձեզ հետ եմ՝ ձեզ հետ ապրելու, արարելու, ոգեւորվելու, զորանալու, մեր հավաքական ու ավանդական լավատեսությունը, պայծառամտությունը, հույսն ու հավատը, պայքարելու ու կորցրածը հետ բերելու կամքն ու կորովը վերագտնելու:

- Ո՞րն էր համերգի ուղերձը:

- Համերգը հիշատակի հուշ-երեկո էր, երախտիքի խոսք այստեղ ապրող մեր հայրենակիցներին, ովքեր այստեղ ապրելով՝ պահում են այս հողը եւ վերապրում, որովհետեւ պատերազմից հետո, մեզ պարտադրված «պարտությունից» հետո մեր երկիրը վերակերտելու կարիք ունի:

Համերգն առաջին հերթին իմ հոգու ճիչն էր, իմ հարգանքի ու երախտագիտության, իմ խոնարհումի արտահայտությունն էր բոլոր այն նահատակների հիշատակի հանդեպ, ովքեր գերագույն զոհողությամբ, կյանքի գնով գեներ ձեռքներին ելան պաշտպանելու մեր հայրենիքն ու արժանապատվությունը: Իմ խոնարհումն ու հպարտությունը նաեւ բոլոր այն քաջերին, որոնք, ընկածներին

զենքն ու զրահը վերցրած, այսօր էլ խրոխտ կանգնած են մեր հայրենիքի եզերքին՝ անվեհեր, պատվի պաշտպանությանն ի խնդիր: Եվ, վերջապես, իմ խոնարհումն ու հպարտությունը Արցախում ապրող, հայրենի հողը չընդ, մեր վաղվա պայծառ օրվա նկատմամբ հույսն ու հավատը չկորցնող, ատամները պինդ սեղմած, անպարագծելի կորուստն ու ցավը արժանապատվորեն գրկած, բայց արցախցու անկոտրում ու հնավանդ կամքն ու ոգին իր մեջ ամբարած, «կռճուղուպուր» իմ պաշտելի հայրենակից-

ների նկատմամբ: Հաջորդ համերգը կայացել է սեպտեմբերի 2-ին, որը ԱՀ ԿԳՄՍ Նախարարության կողմից որդեգրվել է որպես Արցախի անկախության 30-ամյակի զխավոր միջոցառում: Ամսի 3-ին կրկնել ենք համերգը, իսկ ամսի 6-ին, 7-ին, 8-ին ելույթներ կունենանք աշակերտների համար:

- Ինչպիսի՞ր երգացանկով է հանդես եկել երգչախումբը:

- Երգացանկն ընտրել եմ երգչախմբի համար անցնող 29 տարիների ընթացքում գրված այն երգերից, որոնք հնչել են գուցե 15-20 տարի առաջ: Սա լավ առիթ է վերստին այդ երգերը հնչեցնելու համար:

- Վերջերս հասարակական դաշտում շատ են քննարկումները եւ քննադատությունները Արցախում կազմակերպվող համերգների շուրջ: Ո՞րն է Ձեր տեսակետը այս հարցի շուրջ:

Իմ կարծիքով, բոլոր ձեռնարկները պետք է պատշաճ մակարդակի լինեն: Հիմա «տաշի-տուշի» համերգներ կազմակերպելու ժամանակը չէ: Համերգները պետք է ունենան բովանդակություն, որոնք համապատասխանում են այսօրվա մեր իրականությանը, որովհետեւ ամեն մի համերգ արտահայտություն է այն կացության, որի մեջ ապրում է տվյալ ժողովուրդը: Խոսքն, իհարկե, արվեստի լուրջ համերգների մասին է, ոչ թե՛ ռաբիզ:

Մեր համերգային ծրագրերը իրենց բովանդակությամբ համապատասխանում են մեր առօրյային, որոնք մեզ լիքցավորելու են ապրելու, արարելու ուժով եւ, ի վերջո, հաղթելու եռանդ ու հույս են տալու:

- Ինչպե՞ս եք տեսնում ստեղծված իրավիճակից ելքն ու մեր ապագան:

- Շուշին ու Հադրութը վերստին ազատագրելու գաղափարախոսությունը շարունակում է Վանը, Մուշը, Սատուկը ազատագրելու գաղափարախոսությունը: Եթե մենք հավատում ենք Միացյալ Հայաստանի գաղափարին եւ նվիրված ենք այդ գաղափարին, վաղ թե ուշ հասնելու ենք այդ նպատակին: Իսկ նրանք, ովքեր չեն հավատում, արդեն կորցրել են այդ հողերը:

Վ. ԿԱՉԱՏՐՅԱՆ

Արցախի 106 դպրոցներում հնչել է առաջին զանգը

2021թ. սեպտեմբերի 1-ին Արցախի դպրոցներում առաջին դասարան է հաճախել 1903 աշակերտ, որից 1003-ը՝ Ստեփանակերտում: Այս մասին «Ապառաժ»-ի հետ զրույցում նշել է Արցախի Հանրապետության կրթության, գիտության եւ սպորտի նախարարի տեղակալ Միքայել Համբարձումյանը: Նախորդ տարվա հետ համեմատ՝ առաջին դասարանիների թիվը նվազել է մոտ 22%-ով:

Արցախի Հանրապետության վերահսկողության տակ մնացած 108 դպրոցներից 106-ում հնչել է առաջին զանգ: «Հանձնված տարածքներում գործում էր 109 դպրոց, իսկ մեր վերահսկողության տակ մնացած տարածքներում չեն գործում Բերձորի երկու դպրոցները, Ներքին Սուսի, Փառուխի, Ազնեցի դպրոցները: Զաշաթաղի շրջանում միայն Աղավնոյի դպրոցն է աշխատում, իսկ Շահումյանի շրջանում՝ Ավնաբերդի դպրոցը», - ասել է Մ. Համբարձումյանը: Փոխնախարարը նշել է, որ տեղահանված առաջին

դասարանիներին 20000-ական դրամ է հատկացվել: Իսկ Արցախում առաջին դասարան հաճախած աշակերտների համար «Կարմիր խաչի» կողմից պայուսակներ են տրամադրվել: Նա դժվարացավ նշել տեղահանված առաջին դասարանիների հստակ թիվը, քանի որ բոլոր շրջաններից համապատասխան տեղեկատվությունը դեռեւս չեն ստացել:

տիքներ կան: Ըստ Միքայել Համբարձումյանի, խնդիրը նրանում է, որ ուսուցիչները կենտրոնացած են կամ շրջաններում, կամ էլ Ստեփանակերտում. տեղեր էլ կան, որ ժամաքանակները քիչ են: Այժմ գործող բազմաթիվ դպրոցների թափուր տեղերի համար առաջիկայում հայտարարություններ կլինեն նախարարության էջում:

Վահագն ԿԱՉԱՏՐՅԱՆ

Հայրենիքի մեջ մի ամբողջ հարստություն կա, որի համար ենք մենք կռվել

Պատերազմից գրեթե մեկ տարի հետո մենք դեռ ապրում ենք պատերազմով, փորձում հասկանալ ցավալի պարտության պատճառները: Մեր պատմությունը միշտ էլ միահյուսված է եղել պատերազմների, եւ այդ պատերազմների արդյունքում մենք ոչ միայն տարածքներ ենք կորցրել, այլեւ մեր մշակութային արժեքներն են վտանգված եղել:

Այս մտորումներն են ինձ տարել գեղանկարիչ, ազգագրագետ Լուսիկ Ազուլեցու տուն-թանգարան, որի ստեղծման ու հավաքածուի կարելությունը, ինչպես նաեւ վերոհիշյալ մտորումների մասին գրուցել եմ Լուսիկ Ազուլեցու դատեր՝ Աստղիկ Մանվելյանի հետ՝ փորձելով հասկանալ ազգային մշակույթի դերը մեր գոյակերպի լինելիության հարցում:

Լուսիկ Ազուլեցու տուն-թանգարանի ամբողջ հավաքածուն մի կնոջ նվիրում է ժողովրդական մշակույթի արժեքների հավաքագրման միջոցով, որի նպատակը հայկական տարբեր գավառներով, շուրջ 50 տարի հավաքագրել է մշակութային արժեք ունեցող իրեր՝ զենքեր ու զարդեր, շամշիկներ, ձեռագրեր, գորգեր, կարպետներ, օրորոցներ, փայտե, կավե եւ մետաղե կահ-կարասի եւ, իհարկե, 19-րդ դարի հայ արծաթագործ վարպետների բացառիկ մասունքներ, որոնք ապացուցում են, որ հայ ժողովուրդը միշտ արարող, պատմական մշակույթ կերտող հնագույն ազգ է:

Աստղիկի պատմելով, մայրը՝ Լուսիկ Ազուլեցին, իր ամբողջ գիտակցական կյանքում ապրել ու արարել է հայկական մշակույթի պահպանման ու տարածման գործով՝ որպես հավատամք ունենալով հետեւյալ խոսքերը. «Իմանալով անցյալը՝ ապրում ես ներկայով՝ կերտելով ապագան»: Իր պատմական հայրենիքի՝ Ազուլիսի կորստից ու հայաթափումից հետո նա, շրջելով հայկական տարբեր գավառներով, շուրջ 50 տարի հավաքագրել է մշակութային արժեք ունեցող իրեր՝ զենքեր ու զարդեր, շամշիկներ, ձեռագրեր, գորգեր, կարպետներ, օրորոցներ, փայտե, կավե եւ մետաղե կահ-կարասի եւ, իհարկե, 19-րդ դարի հայ արծաթագործ վարպետների բացառիկ մասունքներ, որոնք ապացուցում են, որ հայ ժողովուրդը միշտ արարող, պատմական մշակույթ կերտող հնագույն ազգ է:

Հավաքածուի մեջ հատուկ տեղ է գրավում ժողովրդի կենսապահովման եւ ինքնադիմացման ձեռքից մեկը՝ տարազը, որով հայ կանայք պահել են ազգային գեղագիտական դարավոր ավանդույթները: Այս առումով Լուսիկ Ազուլեցին եզակի էր, քանի որ իր ողջ կյանքի ընթացքում կրել է ազգային տարազ:

- Ամեն ինչ սկսվեց իմ սովորած արծաթե գոտուց, որ ամենաթանկ նվերն էր մորս՝ Լուսիկ Ազուլեցուն: Գոտին կապել են ամուսնության ժամանակ եւ ցույց են տվել տղամարդկանց հեղինակությունը: Կանանց զլխազարդերը, ճարմանդները, ապարանջաններն ընդգծել են կնոջ վեհությունն ու անհատականությունը, իսկ զարդերի հմայական ուժը կապված էր երկրային պտղաբերության, արգասաբերության հետ,- պատմում է դուստրը:

Այն հարցին, թե ինչու այդքան էլ ընդունված էր ավանդական հագուստների, զարդերի մշակույթի հան-

դեպ հետաքրքրությունը մեր օրերում, Աստղիկ Մանվելյանն ասում է.

- Սկսած խորհրդային միության ժամանակներից՝ ազգային մտածողությունը փորձեցին սպանել մեր մեջ, մենք դեգրադացվեցինք, ազգային մտածողությունը կորավ: Որպես ազգ՝ չկայինք: Մենք չգիտեինք մեր տարազների, մեր մշակութային արժեքների մասին: Երբ մայրս տարազ էր հագնում, նրան չէին ընդունում, որակում էին բոչա կամ բուրդ: Մայրս էր կարողանում դրա մասին խոսել, որովհետեւ կարող էր մեղադրվել ազգայինը քարոզելու մեջ: Անկախությունից ու առաջին արցախյան պատերազմում հաղթելուց հետո էլ՝ մենք նույնպես չկարողացանք վերարժեարել մեր մշակույթը: Մենք սկսեցինք արեւմուտքից վերցնել ինչ- որ նորաձեւ

տարրեր, բայց հետ չնայեցինք, մեր ազգային մշակույթը չփնտրեցինք: Մենք ազատությունը վերածեցինք այլախառնության, իսկ անկախությունը՝ բարձրորդի վիճակի: Ժողովրդական առած կա. «Երդիկը բաց մի պահի, հարեւանիդ գող մի սարքի»: Մենք բաց ենք թողել մեր երդիկը, եւ թուրքերը մեզնից գողացել են: Ցավալին միայն այն է, որ թուրքերը կան եւ գողանում են մեր մշակութային արժեքները: Մենք թուրքական կլկլոցները բերել ենք լցրել մեր միջավայր. մեր հարսանիքներին հնչող երաժշտությունը՝ պլպլան հագուստներով համեմված, ու այս ամենը հակամշակույթ են:

Աստղիկը հիշում է պատերազմից հետո թանգարան այցելած հաշմանդամ դարձածների.

- Ես պատմում էի նրանց թանգարանի հավաքածուի մասին եւ տեսնում էի, թե ինչքան անտեղյակ են նրանք մեր մշակութային ժառանգության պատմությունից: Ես նրանց ասում եմ՝ տղաներ ջան, հայրենիքի մեջ մի ամբողջ հարստություն կա, որի համար ենք մենք կռվել,

անգամ առանց հասկանալու, անգամ առանց ճանաչելու ձեր մշակույթը դուք սին հողի համար չեք կռվել: Հիմա էլ իրենց մոտ ունայնություն է, քանի որ չգիտեն ինչի համար են կռվել, կռիվ են տվել մի բանի համար, որ չեն ճանաչել: Շատ կարելու է հասկանալ սեփական մշակույթը, պատմությունը, այդ պայքարը եղել է արյունով, մեր պապերի արյան կանչի գորությունն է, որ նրանց տարել է պայքարի: Միայն այս արժեքների գիտակցումն է, որ հայրենիքի համար պայքարը իմաստավորում է:

Խոսելով 44-օրյա պատերազմի ու Արցախի մասին, նա հավելեց.

- Մայրս շատ ծանր կտաներ, եթե տեսներ այս պարտությունը: Երեւի միակ անգամն է, որ ցանկացել եմ մայրս չլինի ու չտեսնի այս ծանր պարտությունը: Արցախյան առաջին պատերազմից հետո նա գնաց Արցախ եւ Շուշիի մասին նկարների շարք ստեղծեց: Թանգարանի հավաքածուի մեջ կան նաեւ Արցախից բերված իրեր ու արցախյան տարազի օրինակներ, որոնք շատ թանկ էին մորս համար:

Աստղիկը լավատես է ապագայի հարցում, եւ երկու ճանապարհով է տեսնում՝ վերադարձը մեր մշակութային արժեքներին եւ մեր վերակենդանացումն ու վերագտնումը՝ որպես ազգ.

- Առաջին հերթին, պետական կենտրոնացված քաղաքականություն պետք է լինի մշակութային հարցերում: Պետությունը պետք է իր վերաբերմունքը փոխի մշակույթի հանդեպ, իր ակտիվ միջամտությամբ ուղղորդող դեր ստանձնի: Կան ազգային տոներ, որ պետք է ազգովի տոնենք, ոչ թե՛ ամենքս մեր բակում, որ դա լինի համագային տոն: Պարտադիր է տարազի հագնելն բոլորը: Թող մարդիկ ազատ հագնվեն, ազատամիտ լինեն. ավանդականը՝ անապայման տարազ կրելը է, կարելի է համարել ժամանակակիցն ու ավանդականը:

Եվ երկրորդ, ամեն մեկս մեր ներդրումն ունենանք՝ կրելով զարդեր, պայուսակ, կամ տարազի մոտիվներով հագուստներ: Ես ավելի հեռուն եմ գնացել. ժայռապատկերների տեսքով դաշվածքներ ունեմ մարմնիս վրա, երկար եմ մտածել՝ ինչ անեմ: Փաստն այն է, որ ես դրանցով ավելի շատ եմ հետաքրքրություն սերմանել մեր ժայռապատկերների նկատմամբ, քան կարողավ: Հատկապես երիտասարդների մոտ այդ հետաքրքրություններն ակնհայտ են: Նաեւ տարազի մոտիվներով հագուստներ եմ կարում ու կրում, կամ մեր հին զարդերի դետալներով նոր զարդեր եմ պատրաստում ու կրում: Չարդերն ու զգեստները պետք է ոչ թե զուտ որպես նորաձեւություն կրենք, այլ մշակույթը յուրացնելու առաքելություն տեսնենք դրա մեջ: Այս է ճանապարհը՝ մեզ ու մեր արմատները վերագտնելու ուղին:

Սիրանուշ ՍՄՐՈՍՅԱՆ

Արցախի սկաուտները Բյուրականում

Հայ մարմնակրթական ընդհանուր միության Արցախի մասնաճյուղը իր գործունեությունն սկսել է 2019թ. օգոստոսի 22-ին: Արցախի իր կարելու օրերն ունի միության դաստիարակական ծրագրերում: ՀԱՄԿ-ականները հայրենիքին ծառայելու եւ նրա համար իրենց կյանքը չխնայելու պատրաստակամությամբ իրենց ներդրումն են ունեցել Արցախյան ազատագրական պայքարում. Կարդան Բախշյանը, Վաչե Ռոստոմյանը, Վիգեն Չաքարյանը՝ Արցախյան առաջին, իսկ Գրիգոր Ղազարյանը, Գեորգ Չաքարյանը, Արտակ Իշխանյանը, Արտակ Մարտիրոսյանը, Էրիկ Գալստյանը, Արմեն Առուստամյանը, Հակոբ Ասթարճյանը, Մոսիկ Սեբեմյանը, Հարութ Բանտյանը եւ Հայկ Դերիկյանը՝ Արցախյան 44-օրյա պատերազմում իրենց արյամբ են կերտել Արցախի պատմությունը:

մակերպության նախաձեռնությամբ կազմակերպված սկաուտական բանակումներին:

Առաջին համահայաստանյան բանակումը տեղի է ունեցել օգոստոսի 10-15-ը՝ 300 սկաուտների մասնակցությամբ, որին Արցախից մասնակցում էր 17 սկաուտ:

Բանակումի ընթացքի եւ ՀԱՄԿ Արցախի մասնաճյուղի հետագա գործունեության մասին «Ապառաժ»-ը գրուցել է Հայ մարմնակրթական ընդհանուր միության Արցախի մեկուսի մասնաճյուղի գործավար Լիլիթ Հայրապետյանի հետ:

«Բանակումի ընթացքում արցախցի սկաուտների համար կազմակերպվել են սկաուտական դասընթացներ, արշավներ, խարույկահանդեսներ, ժամանցային խա-

ղեր եւ այլն: Նպատակը՝ սկաուտ խմբապետերի պատրաստում՝ Արցախում ՀԱՄԿ աշխատանքները վերսկսելու համար,- ասել է Լ. Հայրապետյանը: Նա նշեց, որ սկաուտները բավականին տպավորված են բանակումից եւ անհամբեր սպասում են հաջորդ բանակումին, որը նախատեսված է կազմակերպել Արցախի Պատրա համայնքում,

սակայն արդեն՝ Արցախի մեկուսի մասնաճյուղի նախաձեռնությամբ:

Լիլիթ Հայրապետյանը տեղեկացրեց, որ Արցախում այս պահին կան 88 սկաուտներ, իսկ պատերազմից առաջ 50-ն էին:

«Այժմ վերականգնողական աշխատանքներ են կատարվում միության աշխատանքներն ակտիվացնելու համար: Պատերազմից հետո աշխատում ենք 2 ուղղություններով՝ թե՛ սպորտային, թե՛ սկաուտական ասպարեզներում: Սրա հետ միասին մեր գերակա ուղղվածությունն ազգային դաստիարակությունն է,- ասել է Լ. Հայրապետյանը:

2-րդ բանակումի մասնակից, Հայ մարմնակրթական ընդհանուր միության

Արցախի մեկուսի մասնաճյուղի վարչության Անդամ Վրեժ Ղազարյանն էլ մեզ հետ գրուցում է, որ բանակումին մասնակցել են Կարմիր շուկայից, Ասկերանից եւ Ստեփանակերտից շուրջ 90 սկաուտներ:

«Այս բանակումին մասնակցել են սկաուտ-խմբապետեր Արցախից, որոնք օգոստոսի 10-15-ը Բյուրականում վերապատրաստման դասընթացներ էին անցել: Սկաուտների օրն սկսվում էր մարմնամարզությամբ եւ նախաճաշով, շարունակվում սկաուտության մասին դասընթացներով, խաղերով, արշավներով եւ ավարտվում ֆիլմի դիտումներով ու խարույկահանդեսով,- նշում է Վ. Ղազարյանը:

Վրեժ Ղազարյանի խոսքով՝ պատանիները բավական տպավորված էին բանակումի ընթացքից:

«Պատերազմից հետո շատ կարելու է ՀԱՄԿ գործունեության ակտիվացումն Արցախում: Այս բանակումը հենց ազգարարեց այդ մեկնարկը: Այժմ պետք է շարունակենք աշխատանքներն Արցախում՝ սկաուտների հետ պարբերաբար հանդիպումների միջոցով: Այս ընթացքում ուշադրության կենտրոնում կպահենք մեր որդեգրած 2 հիմնական ուղղությունները՝ ազգային դաստիարակություն եւ սպորտային ու սկաուտական մշակույթի զարգացում: Ապագայում նախատեսվում ենք համարարցախյան բանակում,- ասաց Վրեժ Ղազարյանը:

Վահագն ԽԱՉՏՐՅԱՆ

